

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Соколовська С. Ф.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської філології
та зарубіжної літератури,*

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

Компетентнісний підхід є пріоритетним у контексті професійної підготовки фахівців у галузі філології. Під компетентністю розуміємо сукупність мотивів, знань, практичних умінь, досвіду, котрі актуалізуються в певній діяльності та сприяють її кваліфікованому виконанню [2, с. 8]. Компетентність міжкультурної взаємодії відповідає вимогам до професійної підготовки філологів, зазначеним у Стандарті вищої освіти, і спрямовує навчання на розвиток абстрактного мислення, формування готовності до самонавчання та саморозвитку, вмінь проведення

наукового дослідження, пошуку інформації з метою вирішення практичних завдань.

Формування компетентності міжкультурної взаємодії на лекційних і практичних заняттях з філологічних дисциплін передбачає усвідомлення значення соціолінгвальної ситуації, володіння знаннями про представників та культуру народів світу, здатність коректно використовувати в процесі інтеркультурної комунікації терміни для розв'язання професійних завдань, усвідомлення технологій створення текстів різних жанрів і стилів для усної і письмової міжкультурної взаємодії, а також оволодіння методами наукового аналізу і структурування мовного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

Окреслені вимоги щодо змісту загальних і спеціальних компетентностей бакалавра і магістра філології актуалізуються в структурі компетентності міжкультурної взаємодії та пов'язаних з нею компетентностей. З огляду на наукові позиції дослідників Я. Гнатенко [1, с. 66], Д. Костенко [3, с. 83], Н. Никифорова [4, с. 20], які представляють варіанти структури компетентності, вважаємо доцільним визначити наступні складники: ціннісний, теоретичний і процесуальний.

Ціннісний складник компетентності міжкультурної взаємодії відображає інтерес здобувачів вищої освіти як до мови та культури інших народів, так і до змісту професійної підготовки, наприклад, до загальної і порівняльної лексикології, теоретичної і порівняльної граматики, комунікативних стратегій, практикуму з мовної комунікації. Теоретичний складник стосується систематизації, встановлення і формулювання найбільш загальних закономірностей розвитку фонетичної й граматичної будови мови, пояснення причин мовних змін. Освітня компонента «Історія німецької мови» дає можливість зрозуміти й пояснити багато явищ граматичної й фонетичної будови сучасної мови.

Вивчення історії мови покликане полегшити розуміння й засвоєння фонетичних, орфографічних, граматичних норм сучасної німецької мови. Освітня компонента «Аналіз та інтерпретація творів німецькомовних країн ХХ–ХХІ століття» має на меті всебічно сприяти розвитку філологічної й культурологічної компетенції здобувачів вищої освіти, їх обізнаності щодо поетикальних особливостей німецькомовних художніх текстів. Йдеться про виховання здобувачів вищої освіти – майбутніх філологів-перекладачів, а отже й представників української культури, у діалозі з культурами інших країн. Вміння взаємодіяти, спілкуватися з представниками різних культур, наявність мовленнєвих навичок (граматичних, лексичних, вимовних) визначають процесуальний складник.

Досягти повноцінного включення особистості в діяльність соціуму є можливим за рахунок виховання в особистості мовного та культурного плюралізму. Це передбачає рівноправ'я культур, відсутність культурно-етнічної дискримінації, урахування різноманітності (мов, традицій, культурних надбань) як важливих факторів розвитку суспільства.

Компетентнісний підхід є важливим теоретичним орієнтиром для розкриття сутності, структури, особливостей формування компетентності міжкультурної взаємодії під час професійної підготовки філологів.

Література:

1. Гнатенко Я. В. Формування міжкультурної компетентності майбутніх бакалаврів з міжнародної економіки у процесі професійної підготовки : дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Полтава, 2021. 215 с.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : кол. монографія за заг. ред. О. В. Овчарук. К. : К. І. С., 2004. 112 с.

3. Костенко Д. В. Міжкультурна комунікація у сучасному світі. Педагогічна освіта : теорія і практика. *Психологія. Педагогіка* : збірник наукових праць. 2018. № 30. С. 80–85.

4. Никифорова Н. Формування міжкультурної компетентності фахівців у світлі стандартів вищої освіти. *Міжкультурна комунікація і глобалізаційні процеси у соціологічному вимірі* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., Маріуполь : МДУ, 2021. С. 20–26.